

STAFF MEMO

Hvordan påvirker klimarelaterte forhold norske bedrifter?

RESULTATER FRA TRE SPØRREUNDERSØKELSER I NORGES BANKS REGIONALE NETTVERK

NR. 5 | 2023

HENRIETTE BREKKE,
SOLVEIG K.
ERLANDSEN OG
SARA SKJEGGESTAD
MEYER

NORGES BANK

Staff Memo inneholder utredninger og dokumentasjon skrevet av Norges Banks ansatte og andre forfattere tilknyttet Norges Bank. Synspunkter og konklusjoner i arbeidene er ikke nødvendigvis representative for Norges Bank

© 2023 Norges Bank

Det kan siteres fra eller henvises til dette arbeid, gitt at forfatter og Norges Bank oppgis som kilde.

ISSN 1504-2596 (online)

ISBN 978-82-8379-266-9 (online)

NORGES BANK
STAFF MEMO
NR 5 | 2023

HVORDAN PÅVIRKER
KLIMARELATERTE FORHOLD
NORSKE BEDRIFTER?
- RESULTATER FRA TRE
SPØRREUNDERSØKELSER I
NORGES BANKS REGIONALE
NETTVERK

Hvordan påvirker klimarelaterte forhold norske bedrifter? - Resultater fra tre spørreundersøkelser i Norges Banks regionale nettverk

NORGES BANK
STAFF MEMO
NR 5 | 2023

HVORDAN PÅVIRKER
KLIMARELATERTE FORHOLD
NORSKE BEDRIFTER?
- RESULTATER FRA TRE
SPØRREUNDERSØKELSER I
NORGES BANKS REGIONALE
NETTVERK

Henriette Brekke, Solveig K. Erlandsen og Sara Skjeggestad Meyer¹

Klimaendringer og omstilling til lavutslippssamfunn påvirker norsk og global økonomi på mange ulike måter. For å øke kunnskapen om hvordan disse endringene påvirker norsk økonomi har Norges Bank ved tre anledninger de siste årene spurt et utvalg norske bedrifter om hvordan klimarelaterte forhold påvirker deres virksomhet. Denne rapporten presenterer resultatene fra de tre undersøkelsene.

Oppsummert viser resultatene at klimarelaterte forhold har betydning for de fleste bedriftene. Det er særlig forhold knyttet til omstillingen til lavutslippøkonomi, som endrede kundepreferanser og klimapolitikk, som er viktig for mange av bedriftene. Klimaendringer i form av endrede værforhold har også betydning for mange, men en mindre andel oppgir at dette er veldig viktig for bedriften. Mange bedrifter ser forretningsmuligheter i klimarelaterte endringer, men de klimarelaterte forholdene fører også til høyere kostnader og økte priser.

Nøkkelord: Klimaendringer, klimaomstilling, Regionalt nettverk

1. Introduksjon

Klimaendringer og omstilling til lavutslippssamfunn innebærer store strukturelle endringer for norsk og global økonomi. For å øke forståelsen om hvordan disse endringene påvirker norsk økonomi har Norges Bank ved tre anledninger spurt bedrifter i sitt regionale nettverk hvordan de tror deres virksomhet blir påvirket av klimarelaterte forhold. Spørreundersøkelsene ble gjennomført i januar/februar 2020, i januar/februar 2021 og i august 2022, og i hver av dem deltok om lag 300 bedrifter.²

Resultatene fra undersøkelsene viser at klimarelaterte forhold påvirker store deler av norsk næringsliv. Det er særlig forhold knyttet til omstillingen til lavutslippøkonomi, som endrede kundepreferanser og klimapolitikk, som har betydning for mange av bedriftene. Klimaendringer i form av endrede værforhold har også betydning for mange bedrifter, men det er en mindre andel som oppgir at dette er *veldig* viktig for

¹ Synspunktene og konklusjonene i denne publikasjonen er forfatterens egne og deles ikke nødvendigvis av Norges Bank. De må derfor ikke rapporteres som Norges Banks synspunkter. Vi takker Per Espen Lilleås, Snorre Evjen, Kathrine Lund og Bjørn Naug for kommentarer og innspill.

² Undersøkelsene er gjennomført som spesialtema til de vanlige rundene i Regionalt nettverk. Norges Bank planlegger å ha årlige spesialtema om klimarelaterte forhold også fremover.

bedriften. Videre viser undersøkelsene at klimarelaterte forhold fører til mer satsing på ny teknologi, økt behov for ny kompetanse og økte investeringer. Mange bedrifter ser forretningsmuligheter i klimarelaterte forhold, men bedriftene oppgir også at de klimarelaterte endringene fører til høyere kostnader og økte priser.

Generelt gir de tre undersøkelsene et nokså likt bilde av hvordan klimarelaterte forhold påvirker bedriftene, men to enkeltresultater skiller seg ut. Andelen bedrifter som mener at klimarelaterte forhold fører til redusert reiseaktivitet økte betydelig fra 2020 til 2021, mens andelen bedrifter som oppgir at klimarelaterte forhold fører til økte kostnader steg kraftig fra 2021 til 2022. Disse endringene kan trolig ses i lys av utviklingstrekk i samfunnet i perioden mellom de ulike undersøkelsene. Koronapandemiens reiserestriksjoner, som ble innført mellom undersøkelsene i 2020 og 2021, har trolig gjort det enklere å redusere reiseaktiviteten også av klimahensyn. Den høye prisveksten i 2022, som blant annet fulgte av krigen i Ukraina og konsekvenser av pandemien, ble forsterket av flere klimarelaterte forhold. Det kan ha gjort bedriftene mer oppmerksomme på kostnadseffektene av klimarelaterte endringer.

Svarene i undersøkelsene må ses i lys av at bedriftene er bedt om å vurdere effektene innenfor en relativt kort tidshorisont, fra nåsituasjonen og de neste tre årene. Omstillingen som norsk olje- og gasssektor står overfor på lengre sikt, som dels kan påvirkes av klimarelaterte forhold, vil derfor trolig i liten grad fanges opp i disse undersøkelsene.

Formålet med denne rapporten er å presentere og sammenligne resultatene fra undersøkelsene. Ikke alle spørsmålene er like i de tre undersøkelsene, og alle resultater er derfor ikke direkte sammenlignbare. Resultatene fra undersøkelsene fra 2020 og 2021 er tidligere omtalt i henholdsvis [Brekke og Erlandsen \(2020\)](#) og [Brekke, Erlandsen og Eger \(2021\)](#), mens resultater fra 2022-undersøkelsen presenteres i [Erlandsen og Meyer \(2023\)](#) og i et kommende blogginnlegg³.

Resten av rapporten er organisert som følger. I kapitlene fra 2 til 6 presenteres hovedresultatene fra undersøkelsene, mens alle resultatene er gjengitt i tabeller i vedleggene. Mer spesifikt viser vedlegg A spørsmålene og svarene fra 2020-undersøkelsen, både totalt og fordelt på sektorene, mens vedleggene B og C viser det samme for undersøkelsene fra henholdsvis 2021 og 2022.⁴

³ Blogginnlegg er publisert på [Bankplassen blogg \(norges-bank.no\)](https://bankplassen.blogg.norges-bank.no).

⁴ Merk at alle resultatene er uvektede, og tar derfor ikke hensyn til bedriftenes beliggenhet eller andel av produksjonen eller til sektorens størrelse. Resultatene fra de ordinære, regionalt nettverksundersøkelsene er, i motsetning, [vektede](#).

2. Omstilling til lavutslippsøkonomi påvirker stordelen av bedriftene

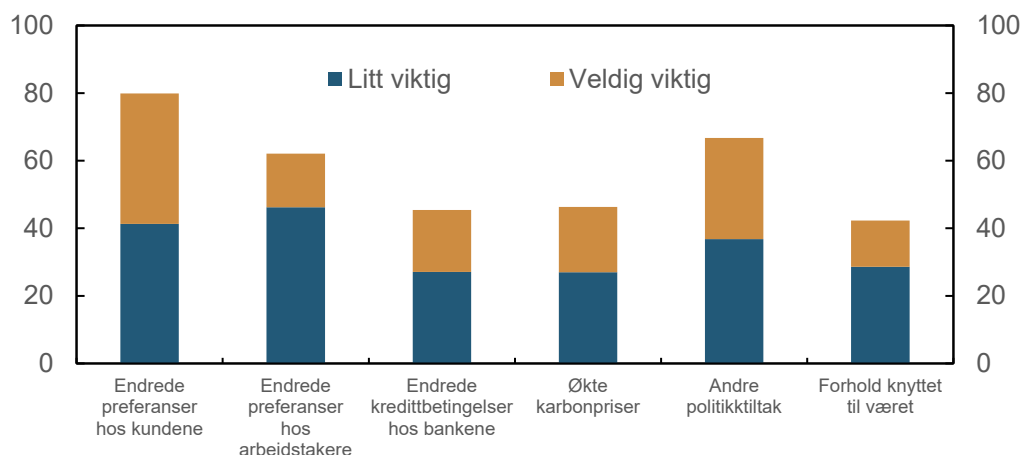
NORGES BANK
STAFF MEMO
NR 5 | 2023

HVORDAN PÅVIRKER KLIMARELATERTE FORHOLD NORSKE BEDRIFTER?
- RESULTATER FRA TRE SPØRREUNDERSØKELSER I NORGES BANKS REGIONALE NETTVERK

Alle de tre undersøkelsene viser at klimarelaterte forhold, særlig de som er knyttet til omstillingen til en lavutslippsøkonomi, har stor betydning for mange av bedriftene. I undersøkelsene i 2020 og i 2021 blir bedriftene spurt om hvilket klimarelatert forhold som er viktigst for deres virksomhet. Mer enn 40 prosent av bedriftene i begge undersøkelsene svarer at endrede kundepreferanser er det viktigste klimarelaterte forholdet for deres virksomhet, mens klimapolitikk er viktigst for en fjerdedel av bedriftene. Forhold knyttet til været, som påvirkes av fysiske klimaendringer, er viktigst for om lag hver sjettede bedrift. Endrede kredittbetingelser eller «annet» er oppgitt som det viktigste klimarelaterte forholdet for om lag fem prosent av bedriftene.

I 2022-undersøkelsen blir bedriftene spurt om å gradere betydningen av ulike klimarelaterte forhold for bedriftens virksomhet. For 80 prosent av bedriftene er endrede kundepreferanser knyttet til klima enten litt eller veldig viktig, se figur 1. Politiske tiltak for å redusere klimaendringene, både gjennom økte karbonpriser⁵ og gjennom andre virkemidler, er også viktig for et flertall av bedriftene. Andelen som oppgir at klimapolitikk er viktig er høyest innen bygg og anlegg.

Figur 1 Hva betyr følgende klimarelaterte forhold for deres bedrift i dag? Svarandel av alle bedrifter.¹ Uvektet. Prosent. Spesialtema Regionalt nettverk 2022/3

¹ De øvrige bedriftene svarte «ikke viktig».
Kilde: Norges Bank

Mange av bedriftene, særlig blant oljeleverandørene, merker også at flere arbeidstakere vektlegger bærekraftsyn ved jobbvalg. Videre oppgir nær halvparten av bedriftene at virksomhetens kredittbetingelser

⁵ Med «karbonpris» menes prisen på å slippe ut klimagasser som CO₂. I Norge omfatter karbonprisen både innenlandske avgifter og pris på utslippskvoter i EUs kvotehandelsystem. Ulike sektorer og produkter står overfor ulik karbonpriser.

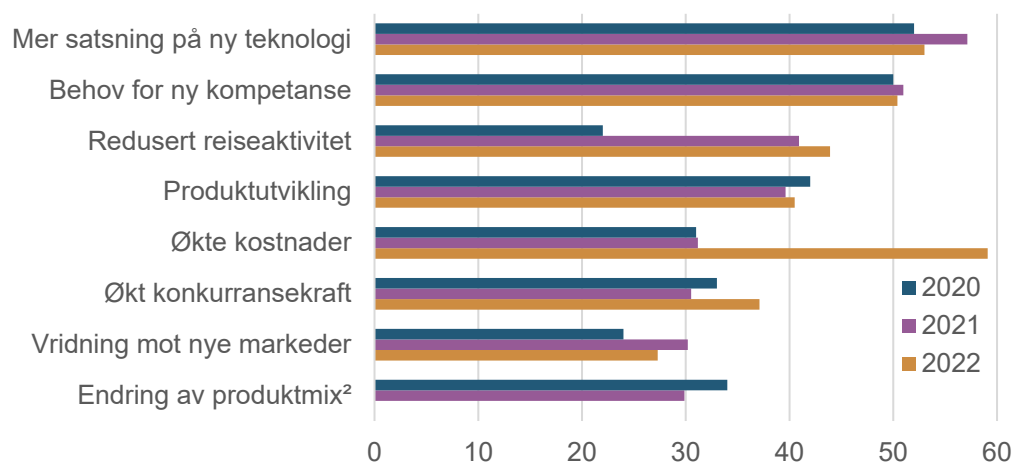
påvirkes av klimarelaterte forhold. Forhold knyttet til været trekkes også frem av mange bedrifter, men det er kun 14 prosent som oppgir at dette er *veldig* viktig for bedriften. Det er særlig innen varehandel og annen tjenesteyting rettet mot husholdningene at bedriftene oppgir at værforhold er av betydning.

Mellom åtte og ti prosent av bedriftene i de tre undersøkelsene svarer at klimarelaterte i ingen eller i liten grad påvirker bedriftens virksomhet. Denne andelen er høyest blant små- og mellomstore tjenesteytere.

3. Klimarelaterte forhold leder til økt satsing på ny teknologi ...

Klimarelaterte forhold kan ha mange ulike konsekvenser for bedriftene. I alle undersøkelsene svarer mer enn halvparten av bedriftene at klimarelaterte forhold fører til mer satsing på teknologi, mens om lag halvparten av bedriftene mener at disse forholdene øker behovet for ny kompetanse, se figur 2. En stor andel av bedriftene oppgir også at klimarelaterte forhold fører til økt konkurransekraft, produktutvikling, vridning mot nye markeder og endring av produktsammensetningen.

Figur 2. Fører klimarelaterte forhold til ... Kryss av for alle aktuelle forhold.¹ Prosent. Spesialtema Regionalt nettverk 2020/1, 2021/1 og 2022/3

¹ Kun de mest besvarte svaralternativene er inkludert i denne tabellen. Se vedleggene for resultater fra alle svarene. ² Dette svaralternativet er ikke med i 2022. Kilde: Norges Bank

Samlet sett gir de tre undersøkelsene et nokså likt bilde av hva klimarelaterte forhold fører til for bedriftene, men to enkeltresultater skiller seg ut. For det første er det en kraftig oppgang i andelen bedrifter som svarer at klimarelaterte endringer fører til redusert reiseaktivitet fra 2020-undersøkelsen til 2021- og 2022-undersøkelsene. Denne endringen kan trolig ses i lys av at den første undersøkelsen ble utført før koronapandemien, mens de to siste ble gjennomført etter at reiserestriksjonene som ble innført under pandemien hadde medført at

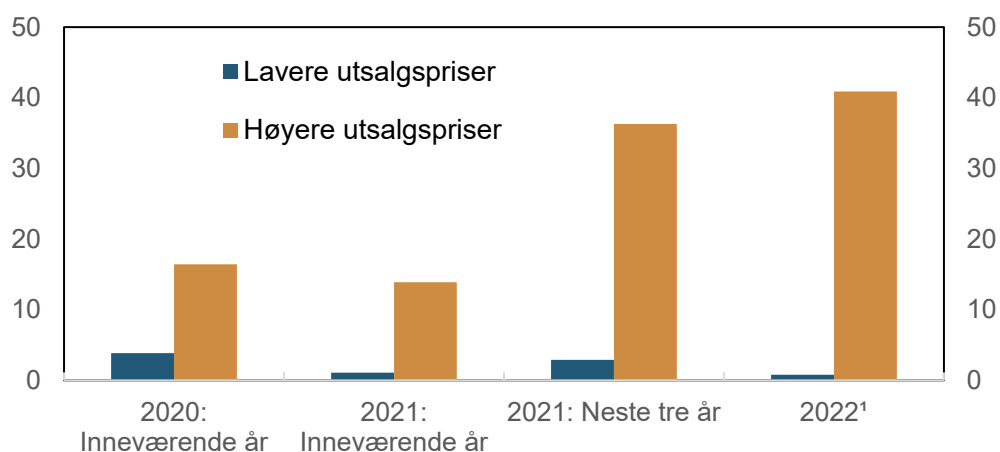
fysiske møter i stor grad ble erstattet av videomøter. Det har trolig gjort det enklere å redusere reiseaktiviteten også av klimahensyn.

For det andre oppgir nesten dobbelt så mange bedrifter at klimarelaterte forhold fører til økte kostnader i 2022-undersøkelsen som i 2021- og 2020-undersøkelsene. Denne endringen kan trolig ses i sammenheng med at den høye prisveksten både i Norge og internasjonalt i 2022, som blant annet skyldes krigen i Ukraina og ettervirkninger av pandemien, men også ble forsterket av flere klimarelaterte forhold.⁶ Dette kan igjen ha gjort bedriftene mer oppmerksomme på disse kostnadskanalene.

4. ... og høyere priser

En konsekvens av økte kostnader for bedriftene kan være at også bedriftenes utsalgspriser øker. Resultatene fra undersøkelsene viser at dette er tilfellet for en del bedrifter. Rundt 15 prosent av bedriftene i 2020- og 2021-undersøkelsene oppgir at klimarelaterte forhold bidro til å trekke opp utsalgsprisene sammenlignet med året før, se figur 3. Nærmere 40 prosent av bedriftene i 2021-undersøkelsen venter at klimarelaterte forhold også ville bidra til å øke prisene de neste årene. I 2022-undersøkelsen svarer over 40 prosent av bedriftene at klimarelaterte forhold fører til høyere priser, mens kun én prosent mener det leder til lavere priser.

Figur 3: Fører klimarelaterte forhold til... Svarandeler fra bedriftene. Uvektet. Prosent. Spesialtema Regionalt nettverk 2020/1, 2021/1 og 2022/3

¹ I 2022 var tidshorisonten ikke spesifisert.
Kilde: Norges Bank

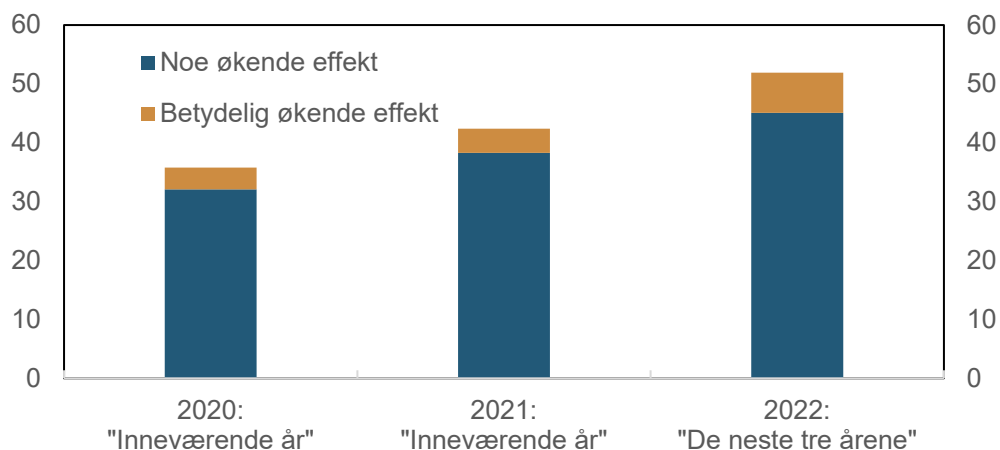
5. Klimaforhold øker investeringene

Alle de tre undersøkelsene viser at klimarelaterte forhold trekker opp investeringene i mange bedrifter. I 2020 og i 2021 melder om lag 40

⁶ Se for eksempel utdyping på side 16 i [Pengepolitisk rapport 1/22](#).

prosent av bedriftene at klimarelaterte forhold trekker opp investeringene i inneværende år, se figur 4. Kun to prosent venter en dempende effekt. I 2022-undersøkelsen svarer over halvparten av bedriftene at klimarelaterte forhold vil øke investeringene de neste tre årene, mens litt under to prosent tror at slike forhold demper dem. Andelen av bedrifter som venter økte investeringer på grunn av klimarelaterte forhold de neste årene er særlig stor i industrien, på i overkant av 70 prosent.

Figur 4. Vil klimarelaterte forhold påvirke bedriftens investeringer i inneværende år/de neste tre årene? Nettoandeler¹ av bedriftenes svar. Uvektet. Prosent. Spesialtema Regionalt nettverk 2020/1, 2021/1 og 2022/3

¹ Nettoandelene = Andel 'noe økende effekt' fratrukket andel 'noe dempende effekt' og andel 'betydelig økende effekt' fratrukket andel 'betydelig dempende effekt'.
Kilde: Norges Bank

Svarene fra bedriftene tyder på at klimarelaterte forhold vil få noe større effekt på investeringene i de kommende årene enn hva de hadde i de foregående årene. I 2022-undersøkelsen blir bedriftene spurt om flere andre spørsmål knyttet til klimarelaterte investeringer. Disse resultatene blir nærmere diskutert i et kommende blogginnlegg på [Bankplassen blogg](#).

6. Mange bedrifter ser forretningsmuligheter i klimaomstillingen

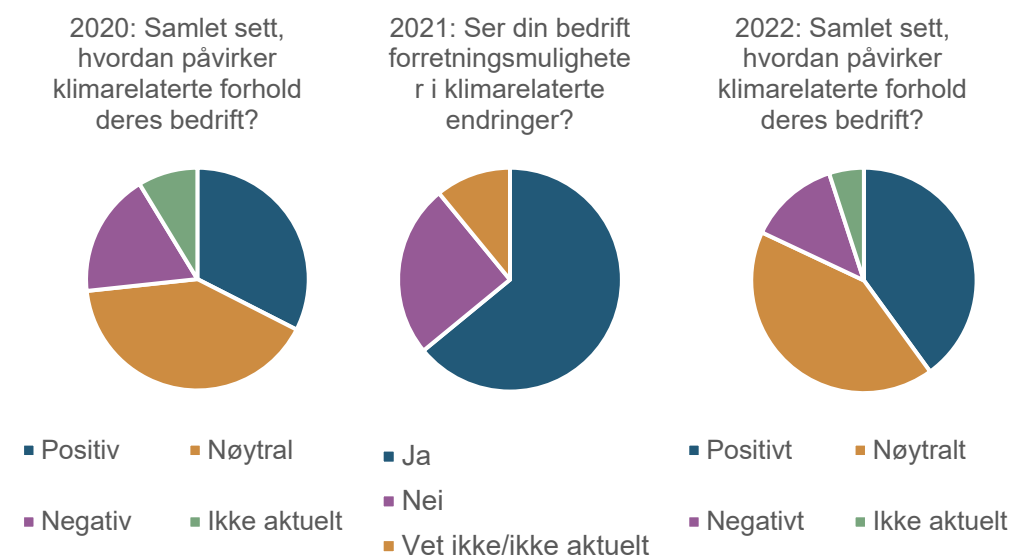
I alle undersøkelsene svarer en stor andel av bedriftene at klimarelaterte endringer, og da særlig de som er knyttet til klimaomstillingen, kan ha en samlet positiv effekt for bedriften. En høy og økende andel mener den samlede effekten er positiv, mens kun et fåtall vurderer at den samlede effekten er negativ, se figur 5. I 2021-undersøkelsen blir bedriftene spurt om de ser forretningsmuligheter i klimarelaterte endringer, og over 60 prosent svarer «ja» på dette spørsmålet.

Den høye andelen av bedrifter som oppgir at klimarelaterte forhold har positive nettoeffekter/gir forretningsmuligheter for egen virksomhet må

trolig ses i lys av at klimaomstillingen innenfor den relative korte tidshorisonen som vurderes i undersøkelsene øker behovet for investeringer, ny teknologi og ny kompetanse. Dette gir muligheter for mange bedrifter.

I 2022-undersøkelsen er det særlig bedriftene innen industri og bygg og anlegg som svarer at klimarelaterte endringer er positivt for egen virksomhet, mens oljeleverandørene i minst grad mener klimarelaterte forhold er positivt for bedriften. Den sektorvise fordelingen er noe endret fra 2020, særlig ved at flere oljeleverandører i større grad da enn nå syntes å se positive nettoeffekter av klimarelaterte forhold.

Figur 5. Hvordan påvirkes deres bedrift samlet sett av klimarelaterte forhold? Svarandeler fra bedriftene. Uvektet. Prosent. Spesialtema Regionalt nettverk 2020/1, 2021/1 og 2022/3

Kilde: Norges Bank

Vedlegg A: Spørreundersøkelse om klimarelaterte forhold i 2020

NORGES BANK
STAFF MEMO
NR 5 | 2023

Tidspunkt for undersøkelsen: 27. januar-14. februar 2020⁷

Tabell A0: Antall bedrifter og offentlige foretak som deltok i undersøkelsen

HVORDAN PÅVIRKER KLIMARELATERTE FORHOLD NORSKE BEDRIFTER?
- RESULTATER FRA TRE SPØRREUNDERSØKELSER I NORGES BANKS REGIONALE NETTVERK

	Totalt	Industri	Oljeleverandører	Bygg og anlegg	Tjenesteyting ekskl. varehandel	Varehandel	Offentlig sektor
Antall bedrifter	311	80	24	37	107	42	21

Tabell A1: Hvilket er det viktigste klimarelaterte forhold for deres bedrift i dag? Ett svar per bedrift. Svarandel. Prosent

	Forhold knyttet til været	Politiske tiltak	Endrede preferanser hos kundene	Endrede kredittbetingelser hos bankene	Annet	Ikke aktuelt
Industri	12,5 %	35,0 %	43,8 %	0,0 %	0,0 %	8,8 %
Oljeleverandører	0,0 %	20,8 %	62,5 %	12,5 %	0,0 %	4,2 %
Bygg og anlegg	21,6 %	24,3 %	40,5 %	0,0 %	2,7 %	10,8 %
Varehandel	11,9 %	21,4 %	52,4 %	2,4 %	4,8 %	7,1 %
Tjenesteyting	13,1 %	21,5 %	43,9 %	5,6 %	5,6 %	10,3 %
Offentlig sektor	57,1 %	33,3 %	0,0 %	4,8 %	0,0 %	4,8 %
Totalt¹	15,8	26,0	43,1	3,5	2,9	8,7

¹ Basert på uvektet gjennomsnitt av alle bedriftenes svar.

⁷ Undersøkelsen ble gjennomført om lag en måned før koronaviruset ble påvist i Norge.

Tabell A2: Hva er nettoeffekten av klimarelaterte forhold for deres bedrift? Ett svar per bedrift. Svarandel. Prosent

	Positiv	Nøytral	Negativ	Ikke aktuelt
Industri	33,8 %	37,5 %	20,0 %	8,8 %
Oljeleverandører	33,3 %	45,8 %	16,7 %	4,2 %
Bygg og anlegg	35,1 %	48,6 %	5,4 %	10,8 %
Varehandel	21,4 %	47,6 %	23,8 %	7,1 %
Tjenesteyting	39,3 %	36,4 %	14,0 %	10,3 %
Offentlig sektor	9,5 %	42,9 %	42,9 %	4,8 %
Totalt¹	32,5 %	40,8 %	18,0 %	8,7 %

¹ Basert på uvektet gjennomsnitt av alle bedriftenes svar.

Tabell A3: Har klimarelaterte forhold påvirket etterspørselen etter deres viktigste produkter/tjenester i løpet av fjoråret? Ett svar per bedrift. Svarandel. Prosent

	Betydelig dempende påvirkning	Noe dempende påvirkning	Ingen påvirkning	Noe økende påvirkning	Betydelig økende påvirkning
Industri	1,3 %	10,1 %	58,2 %	26,6 %	3,8 %
Oljeleverandører	0,0 %	4,3 %	78,3 %	13,0 %	4,3 %
Bygg og anlegg	0,0 %	2,7 %	56,8 %	37,8 %	2,7 %
Varehandel	0,0 %	19,5 %	43,9 %	31,7 %	4,9 %
Tjeneste-yting	0,0 %	5,7 %	64,2 %	28,3 %	1,9 %
Offentlig sektor ¹	-	-	-	-	-
Totalt²	0,3 %	8,4 %	59,8 %	28,3 %	3,1 %

¹ Foretak i offentlig sektor svarte ikke på dette spørsmålet. ² Basert på uvektet gjennomsnitt av alle bedriftenes svar.

Tabell A4: Venter dere at klimarelaterte forhold vil påvirke etterspørselen etter deres viktigste produkter/tjenester de neste tre årene? Ett svar per bedrift. Svarandel. Prosent

	Betydelig dempende påvirkning	Noe dempende påvirkning	Ingen påvirkning	Noe økende påvirkning	Betydelig økende påvirkning
Industri	2,5 %	10,1 %	35,4 %	38,0 %	13,9 %
Oljeleverandører	4,3 %	8,7 %	34,8 %	52,2 %	0,0 %
Bygg og anlegg	0,0 %	8,1 %	35,1 %	48,6 %	8,1 %
Varehandel	0,0 %	29,3 %	29,3 %	31,7 %	9,8 %
Tjenesteyting	0,0 %	6,6 %	39,6 %	45,3 %	8,5 %
Offentlig sektor ¹	-	-	-	-	-
Totalt²	1,0 %	11,2 %	36,0 %	42,3 %	9,4 %

1 Foretak i offentlig sektor svarte ikke på dette spørsmålet. **2** Basert på uvektet gjennomsnitt av alle bedriftenes svar.

Tabell A5: Har klimarelaterte forhold påvirket utsalgsprisene på deres viktigste produkter/tjenester i løpet av 2019? Ett svar per bedrift. Svarandel. Prosent

	Betydelig dempende påvirkning	Noe dempende påvirkning	Ingen påvirkning	Noe økende påvirkning	Betydelig økende påvirkning
Industri	1,3 %	6,3 %	77,2 %	15,2 %	0,0 %
Oljeleverandører	0,0 %	0,0 %	87,0 %	13,0 %	0,0 %
Bygg og anlegg	0,0 %	2,7 %	75,7 %	18,9 %	2,7 %
Varehandel	0,0 %	2,4 %	73,2 %	19,5 %	4,9 %
Tjenesteyting	0,0 %	2,8 %	84,0 %	11,3 %	1,9 %
Offentlig sektor	0,0 %	0,0 %	75,0 %	25,0 %	0,0 %
Totalt¹	0,3 %	3,3 %	79,4 %	15,4 %	1,6 %

1 Basert på uvektet gjennomsnitt av alle bedriftenes svar.

Tabell A6: Vil klimarelaterte forhold påvirke deres investeringer i inneværende år? Ett svar per bedrift. Svarandel. Prosent

NORGES BANK
STAFF MEMO
NR 5 | 2023

HVORDAN PÅVIRKER KLIMARELATERTE FORHOLD NORSKE BEDRIFTER?
- RESULTATER FRA TRE SPØRREUNDERSØKELSER I NORGES BANKS REGIONALE NETTVERK

	Betydelig dempende påvirkning	Noe dempende påvirkning	Ingen påvirkning	Noe økende påvirkning	Betydelig økende påvirkning
Industri	0,0 %	1,3 %	57,1 %	35,1 %	6,5 %
Oljeleverandører	0,0 %	4,3 %	39,1 %	56,5 %	0,0 %
Bygg og anlegg	0,0 %	2,7 %	62,2 %	29,7 %	5,4 %
Varehandel	0,0 %	2,4 %	65,9 %	29,3 %	2,4 %
Tjenesteyting	1,0 %	1,0 %	69,9 %	25,2 %	2,9 %
Offentlig sektor	0,0 %	0,0 %	33,3 %	61,9 %	4,8 %
Totalt¹	0,3 %	1,7 %	60,3 %	33,8 %	4,0 %

¹ Basert på uvektet gjennomsnitt av alle bedriftenes svar.

Tabell A7.1: Fører klimarelaterte forhold til ... (I) Kryss av for alle aktuelle svaralternativ. Svarandel. Prosent

	Behov for ny kompetanse	Økt sysselsetting	Redusert sysselsetting	Lettere tilgang på arbeidskraft	Vanskeligere tilgang på arbeidskraft	Økt konkurransekraft	Redusert konkurransekraft	Mer satsning på ny teknologi
Industri	38,8 %	13,8 %	2,5 %	8,8 %	1,3 %	41,3 %	6,3 %	55,0 %
Oljeleverandører	58,3 %	12,5 %	4,2 %	8,3 %	8,3 %	20,8 %	0,0 %	70,8 %
Bygg og anlegg	56,8 %	21,6 %	2,7 %	5,4 %	5,4 %	35,1 %	0,0 %	51,4 %
Varehandel	57,1 %	7,1 %	2,4 %	0,0 %	2,4 %	26,2 %	9,5 %	52,4 %
Tjenesteyting	47,7 %	14,0 %	3,7 %	4,7 %	2,8 %	38,3 %	2,8 %	45,8 %
Offentlig sektor	61,9 %	9,5 %	0,0 %	9,5 %	0,0 %	4,8 %	0,0 %	52,4 %
Totalt¹	49,5 %	13,5 %	2,9 %	5,8 %	2,9 %	33,4 %	3,9 %	52,1 %

¹ Basert på uvektet gjennomsnitt av alle bedriftenes svar.

Tabell A7.II: Fører klimarelaterte forhold til ... Kryss av for alle aktuelle svaralternativ. Svarandel. Prosent

	Reduserte kostnader	Økte kostnader	Redusert reiseaktivitet	Avvikende sesongmønster fra tidligere	Produktutvikling	Endring av produktmix	Vridning mot nye markeder	Annet
Industri	8,8 %	30,0 %	15,0 %	11,3 %	47,5 %	38,8 %	30,0 %	5,0 %
Oljeleverandører	0,0 %	16,7 %	12,5 %	0,0 %	66,7 %	41,7 %	45,8 %	4,2 %
Bygg og anlegg	0,0 %	32,4 %	10,8 %	2,7 %	51,4 %	35,1 %	27,0 %	10,8 %
Varehandel	7,1 %	38,1 %	35,7 %	9,5 %	38,1 %	61,9 %	23,8 %	7,1 %
Tjenesteyting	3,7 %	26,2 %	24,3 %	7,5 %	39,3 %	25,2 %	18,7 %	6,5 %
Offentlig sektor	14,3 %	52,4 %	42,9 %	9,5 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	4,8 %
Aggregert¹	5,5 %	30,5 %	22,2 %	7,7 %	42,1 %	34,4 %	24,1 %	6,4 %

ORDAN PÅVIRKER KLIMARELATERTE FORHOLD NORSKE BEDRIFTER? - RESULTATER FRA TRE SPØRREUNDERSØKELSER I NORGES BANKS REGIONALE NETTVERK

1 Basert på uvektet gjennomsnitt av alle bedriftenes svar.

Vedlegg B: Spørreundersøkelse om klimarelaterte forhold i 2021

NORGES BANK
STAFF MEMO
NR 5 | 2023

Intervjuene i undersøkelsen er hovedsakelig gjennomført i perioden 25. januar-12. februar 2021.

Tabell B0: Antall bedrifter og offentlige foretak som deltok i undersøkelsen

	Totalt	Industri	Oljeleverandører	Bygg og anlegg	Tjenesteyting ekskl. varehandel	Varehandel	Offentlig sektor
Antall bedrifter	314	84	23	41	41	111	14

1 Offentlig sektor = Kommune- og sykehussektoren

Tabell B1: Hvilket er det viktigste klimarelaterte forhold for deres bedrift i dag? Ett svar per bedrift. Svarandel. Prosent

	Forhold knyttet til været	Politiske tiltak	Endrede preferanser hos kundene	Endrede kredittbetingelser hos bankene	Annet	Ikke aktuelt
Industri	1,3 %	10,4 %	26,0 %	51,9 %	10,4 %	1,3 %
Oljeleverandører	0,0 %	15,0 %	35,0 %	50,0 %	0,0 %	0,0 %
Bygg og anlegg	0,0 %	0,0 %	50,0 %	44,7 %	5,3 %	0,0 %
Varehandel	0,0 %	5,0 %	47,5 %	37,5 %	10,0 %	0,0 %
Tjenesteyting	0,0 %	6,8 %	43,7 %	40,8 %	8,7 %	0,0 %
Offentlig sektor	-	-	-	-	-	-
Totalt¹	0,4 %	7,2 %	39,6 %	44,6 %	8,3 %	0,4 %

1 Basert på uvektet gjennomsnitt av alle bedriftenes svar.

HVORDAN PÅVIRKER KLIMARELATERTE FORHOLD NORSKE BEDRIFTER?
- RESULTATER FRA TRE SPØRREUNDERSØKELSER I NORGES BANKS REGIONALE NETTVERK

Tabell B4: Har klimarelaterte forhold påvirket utsalgsprisene på deres viktigste produkter/tjenester i løpet av 2020? Ett svar per bedrift. Svarandel. Prosent

	Betydelig dempende påvirkning	Noe dempende påvirkning	Ingen påvirkning	Noe økende påvirkning	Betydelig økende påvirkning
Industri	0,0 %	0,0 %	87,2 %	11,5 %	1,3 %
Oljeleverandører	0,0 %	0,0 %	100,0 %	0,0 %	0,0 %
Bygg og anlegg	0,0 %	2,6 %	66,7 %	30,8 %	0,0 %
Varehandel	2,4 %	0,0 %	85,4 %	9,8 %	2,4 %
Tjenesteyting	0,0 %	1,0 %	87,4 %	11,7 %	0,0 %
Offentlig sektor ¹	-	-	-	-	-
Totalt²	0,4 %	0,7 %	85,1 %	13,2 %	0,7 %

¹ Foretak i offentlig sektor svarte ikke på dette spørsmålet. ²Basert på uvektet gjennomsnitt av alle bedriftenes svar.

Tabell B5: Venter dere at klimarelaterte forhold vil påvirke utsalgsprisene på deres viktigste produkter/tjenester de neste tre årene? Ett svar per bedrift. Svarandel. Prosent

	Betydelig dempende påvirkning	Noe dempende påvirkning	Ingen påvirkning	Noe økende påvirkning	Betydelig økende påvirkning
Industri	0,0 %	1,3 %	54,5 %	42,9 %	1,3 %
Oljeleverandører	0,0 %	0,0 %	85,0 %	15,0 %	0,0 %
Bygg og anlegg	0,0 %	2,6 %	42,1 %	55,3 %	0,0 %
Varehandel	0,0 %	5,0 %	60,0 %	30,0 %	5,0 %
Tjenesteyting	0,0 %	3,9 %	68,0 %	26,2 %	1,9 %
Offentlig sektor ¹	-	-	-	-	-
Totalt²	0,0 %	2,9 %	60,8 %	34,5 %	1,8 %

¹ Foretak i offentlig sektor svarte ikke på dette spørsmålet. ²Basert på uvektet gjennomsnitt av alle bedriftenes svar.

Tabell B6: Har klimarelaterte forhold påvirket investeringene deres i løpet av 2020? Ett svar per bedrift. Svarandel. Prosent

	Betydelig dempende påvirkning	Noe dempende påvirkning	Ingen påvirkning	Noe økende påvirkning	Betydelig økende påvirkning
Industri	0,0 %	1,3 %	68,8 %	24,7 %	5,2 %
Oljeleverandører	0,0 %	0,0 %	75,0 %	20,0 %	5,0 %
Bygg og anlegg	0,0 %	0,0 %	57,9 %	39,5 %	2,6 %
Varehandel	0,0 %	0,0 %	59,0 %	41,0 %	0,0 %
Tjenesteyting	0,0 %	1,0 %	69,6 %	23,5 %	5,9 %
Offentlig sektor	0,0 %	0,0 %	64,3 %	35,7 %	0,0 %
Totalt¹	0,0 %	0,7 %	66,6 %	28,6 %	4,1 %

¹ Basert på uvektet gjennomsnitt av alle bedriftenes svar.

Tabell B7: Vil klimarelaterte forhold påvirke investeringene deres i inneværende år? Ett svar per bedrift. Svarandel. Prosent

	Betydelig dempende påvirkning	Noe dempende påvirkning	Ingen påvirkning	Noe økende påvirkning	Betydelig økende påvirkning
Industri	0,0 %	2,6 %	51,9 %	40,3 %	5,2 %
Oljeleverandører	0,0 %	0,0 %	45,0 %	50,0 %	5,0 %
Bygg og anlegg	0,0 %	2,6 %	44,7 %	50,0 %	2,6 %
Varehandel	0,0 %	0,0 %	52,5 %	45,0 %	2,5 %
Tjenesteyting	0,0 %	2,0 %	60,8 %	32,4 %	4,9 %
Offentlig sektor	0,0 %	0,0 %	61,5 %	38,5 %	0,0 %
Totalt¹	0,0 %	1,7 %	54,1 %	40,0 %	4,1 %

¹ Basert på uvektet gjennomsnitt av alle bedriftenes svar.

Tabell B8.I: Fører klimarelaterte forhold til ... Kryss av for alle aktuelle svaralternativ. Svarandel. Prosent

NORGES BANK
STAFF MEMO
NR 5 | 2023

	Behov for ny kompetanse	Økt sysselsetting	Redusert sysselsetting	Lettere tilgang på arbeidskraft	Vanskeligere tilgang på arbeidskraft	Økt konkurransekraft	Redusert konkurransekraft	Mer satsning på ny teknologi
Industri	46,4 %	13,1 %	4,8 %	8,3 %	2,4 %	37,0 %	2,4 %	57,1 %
Oljeleverandører	47,8 %	0,0 %	0,0 %	8,7 %	13,0 %	4,4 %	0,0 %	47,8 %
Bygg og anlegg	65,9 %	9,8 %	0,0 %	0,0 %	7,3 %	41,5 %	0,0 %	70,7 %
Varehandel	41,5 %	4,9 %	2,4 %	4,9 %	9,8 %	29,3 %	0,0 %	56,1 %
Tjenesteyting	49,6 %	6,3 %	0,9 %	2,7 %	2,7 %	30,6 %	0,9 %	55,0 %
Offentlig sektor	71,4 %	7,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	57,1 %
Totalt¹	50,6 %	8,0 %	1,9 %	4,5 %	4,8 %	30,3 %	1,0 %	57,3 %

¹ Basert på uvektet gjennomsnitt av alle bedriftenes svar.

Tabell B8.II: Fører klimarelaterte forhold til ... Kryss av for alle aktuelle svaralternativ. Svarandel. Prosent

	Reduserte kostnader	Økte kostnader	Redusert reiseaktivitet	Avvikende sesongmønstre fra tidligere	Produktutvikling	Endring av produktmix	Vridning mot nye markeder	Annet
Industri	2,4 %	33,3 %	33,3 %	4,8 %	50,0 %	29,8 %	32,1 %	3,6 %
Oljeleverandører	4,4 %	4,4 %	17,4 %	4,4 %	30,4 %	39,1 %	52,2 %	0,0 %
Bygg og anlegg	7,3 %	51,2 %	34,2 %	4,9 %	34,2 %	24,4 %	22,0 %	4,9 %
Varehandel	4,9 %	34,2 %	46,3 %	14,6 %	53,7 %	48,8 %	22,0 %	12,2 %
Tjenesteyting	8,1 %	24,3 %	49,6 %	5,4 %	34,2 %	23,4 %	32,4 %	2,7 %
Offentlig sektor	0,0 %	42,9 %	64,3 %	7,1 %	7,1 %	21,4 %	7,1 %	0,0 %
Totalt¹	5,4 %	30,9 %	41,1 %	6,4 %	39,5 %	29,6 %	29,9 %	4,1 %

¹ Basert på uvektet gjennomsnitt av alle bedriftenes svar.

Tabell B9: Ser din bedrift forretningsmuligheter i klimarelaterte endringer? Ett svar per bedrift. Svarandel. Prosent

	Ja	Nei	Vet ikke/ikke aktuelt
Industri	73,4 %	17,7 %	8,9 %
Oljeleverandører	80,0 %	15,0 %	5,0 %
Bygg og anlegg	45,9 %	37,8 %	16,2 %
Varehandel	60,0 %	27,5 %	12,5 %
Tjenesteyting	60,7 %	22,4 %	16,8 %
Offentlig sektor ¹	-	-	-
Totalt²	63,6 %	23,3 %	13,1 %

1 Foretak i offentlig sektor svarte ikke på dette spørsmålet. **2** Basert på uvektet gjennomsnitt av alle bedriftenes svar.

Vedlegg C: Spørreundersøkelse om klimarelaterte forhold i 2022

NORGES BANK
STAFF MEMO
NR 5 | 2023

Intervjuene i undersøkelsen er hovedsakelig gjennomført i perioden 1. - 19. august 2022

Tabell C0: Antall bedrifter som deltok i undersøkelsen

	Totalt	Industri	Oljeleverandører	Bygg og anlegg	Tjenesteyting ekskl. varehandel	Varehandel
Antall bedrifter	264	71	18	30	40	105

HVORDAN PÅVIRKER KLIMARELATERTE FORHOLD NORSKE BEDRIFTER? - RESULTATER FRA TRE SPØRREUNDERSØKELSER I NORGES BANKS REGIONALE NETTVERK

Tabell C1.1: Hva betyr følgende klimarelaterte forhold for deres bedrift i dag? Ett svar per svaralternativ. Svarandel. Prosent

	Endrede preferanser hos kunder			Endrede preferanser hos arbeidstakere			Endrede kredittbetingelser hos bankene		
	Ikke viktig	Litt viktig	Veldig viktig	Ikke viktig	Litt viktig	Veldig viktig	Ikke viktig	Litt viktig	Veldig viktig
Industri	20 %	43 %	37 %	41 %	47 %	11 %	59 %	27 %	14 %
Oljeleverandører	17 %	22 %	61 %	28 %	67 %	6 %	50 %	28 %	22 %
Bygg og anlegg	10 %	43 %	47 %	40 %	40 %	20 %	47 %	23 %	30 %
Varehandel	18 %	43 %	40 %	43 %	38 %	20 %	58 %	28 %	15 %
Tjenesteyting	25 %	42 %	33 %	35 %	47 %	18 %	54 %	28 %	17 %
Totalt¹	20 %	41 %	39 %	38 %	46 %	16 %	55 %	27 %	18 %

¹Basert på uvektet gjennomsnitt av alle bedriftenes svar.

Tabell C1.II: Hva betyr følgende klimarelaterte forhold for deres bedrift i dag? Ett svar per svaralternativ. Svarandel. Prosent

	Økte karbonpriser			Andre politikktiltak			Forhold knyttet til været		
	Ikke viktig	Litt viktig	Veldig viktig	Ikke viktig	Litt viktig	Veldig viktig	Ikke viktig	Litt viktig	Veldig viktig
Industri	46 %	29 %	25 %	30 %	34 %	36 %	56 %	29 %	16 %
Oljeleverandører	67 %	6 %	28 %	39 %	44 %	17 %	94 %	6 %	0 %
Bygg og anlegg	41 %	28 %	31 %	24 %	24 %	52 %	52 %	38 %	10 %
Varehandel	48 %	33 %	20 %	35 %	33 %	33 %	48 %	30 %	23 %
Tjenesteyting	63 %	27 %	10 %	37 %	43 %	20 %	59 %	30 %	12 %
Totalt¹	54 %	27 %	19 %	33 %	37 %	30 %	58 %	29 %	14 %

¹ Basert på uvektet gjennomsnitt av alle bedriftenes svar.

Tabell C2.I: Fører klimarelaterte forhold til ... Kryss av for alle aktuelle svaralternativ. Svarandel. Prosent

	Økt konkurransekraft	Redusert konkurransekraft	Økte kostnader	Reduserte kostnader	Høyere priser	Lavere priser
Industri	46 %	3 %	63 %	6 %	41 %	0 %
Oljeleverandører	17 %	0 %	67 %	0 %	44 %	0 %
Bygg og anlegg	60 %	3 %	73 %	13 %	60 %	3 %
Varehandel	38 %	8 %	75 %	5 %	58 %	3 %
Tjenesteyting	29 %	8 %	45 %	3 %	28 %	0 %
Totalt¹	37 %	5 %	59 %	5 %	41 %	1 %

¹ Basert på uvektet gjennomsnitt av alle bedriftenes svar.

Tabell C2.II: Fører klimarelaterte forhold til ... Kryss av for alle aktuelle svaralternativ. Svarandel. Prosent

	Behov for ny kompetanse	Redusert reiseaktivitet	Mer satsning på ny teknologi	Produktutvikling	Vridning mot nye markeder
Industri	51 %	43 %	61 %	47 %	29 %
Oljeleverandører	50 %	39 %	56 %	28 %	72 %
Bygg og anlegg	67 %	40 %	47 %	53 %	33 %
Varehandel	50 %	55 %	48 %	38 %	30 %
Tjenesteyting	45 %	43 %	51 %	36 %	15 %
Totalt¹	50 %	44 %	53 %	41 %	27 %

¹ Basert på uvektet gjennomsnitt av alle bedriftenes svar.

Tabell C3: Samlet sett, hvordan påvirker klimarelaterte forhold deres bedrift? Ett svar per bedrift. Svarandel. Prosent

	Positivt	Nøytralt	Negativt	Ikke aktuelt
Industri	47 %	43 %	10 %	0 %
Oljeleverandører	17 %	50 %	22 %	11 %
Bygg og anlegg	47 %	47 %	7 %	0 %
Varehandel	35 %	38 %	25 %	3 %
Tjenesteyting	39 %	42 %	10 %	10 %
Totalt¹	40 %	42 %	13 %	5 %

¹ Basert på uvektet gjennomsnitt av alle bedriftenes svar.

Tabell C4: Har deres bedrift en konkret ambisjon om å redusere klimaavtrykket frem mot 2030? Kryss av for alle aktuelle alternativer. Svarandel. Prosent

NORGES BANK
STAFF MEMO
NR 5 | 2023

HVORDAN PÅVIRKER KLIMARELATERTE FORHOLD NORSKE BEDRIFTER?
- RESULTATER FRA TRE SPØRREUNDERSØKELSER I NORGES BANKS REGIONALE NETTVERK

	Ja, vi planlegger å kutte utslipp forbundet med produksjonen innen 2030	Ja, vi planlegger å kutte utslippene forbundet med verdikjeden innen 2030	Ja, vi planlegger å kutte utslipp innen 2030, men har ikke tallfestet ambisjonen	Nei, vi har ikke slike mål
Industri	15,7 %	17,1 %	55,7 %	15,7 %
Oljeleverandører	27,8 %	16,7 %	55,6 %	16,7 %
Bygg og anlegg	26,7 %	26,7 %	56,7 %	6,7 %
Varehandel	12,5 %	20,0 %	45,0 %	30,0 %
Tjenesteyting	13,3 %	10,5 %	48,6 %	31,4 %
Totalt¹	16,3%	15,9%	51,5 %	23,1 %

¹Basert på uvektet gjennomsnitt av alle bedriftenes svar.

Tabell C5: Har klimarelaterte forhold påvirket investeringsnivået deres de siste årene? Ett svar per bedrift. Svarandel. Prosent

	Betydelig dempende effekt (10% eller mer)	Noe dempende effekt	Ingen påvirkning	Noe økende effekt	Betydelig økende effekt (10% eller mer)
Industri	0,0 %	0,0 %	44,3 %	45,7 %	10,0 %
Oljeleverandører	0,0 %	0,0 %	50,0 %	44,4 %	5,6 %
Bygg og anlegg	0,0 %	0,0 %	60,0 %	40,0 %	0,0 %
Varehandel	0,0 %	0,0 %	60,0 %	32,5 %	7,5 %
Tjenesteyting	0,0 %	1,0 %	66,7 %	26,7 %	5,7 %
Totalt¹	0,0 %	0,4 %	57,6 %	35,2 %	6,8 %

¹ Basert på uvektet gjennomsnitt av alle bedriftenes svar.

Tabell C6: Vil klimarelaterte forhold påvirke investeringsnivået deres de neste tre årene? Ett svar per bedrift. Svarandel. Prosent

	Betydelig dempende effekt (10% eller mer)	Noe dempende effekt	Ingen påvirkning	Noe økende effekt	Betydelig økende effekt (10% eller mer)
Industri	1,4 %	0,0 %	27,1 %	64,3 %	7,1 %
Oljeleverandører	0,0 %	0,0 %	50,0 %	38,9 %	11,1 %
Bygg og anlegg	0,0 %	3,3 %	40,0 %	50,0 %	6,7 %
Varehandel	0,0 %	0,0 %	47,5 %	42,5 %	10,0 %
Tjenesteyting	0,0 %	1,9 %	57,1 %	35,2 %	5,7 %
Totalt¹	0,4 %	1,1 %	45,1 %	46,2 %	7,2 %

¹ Basert på uvektet gjennomsnitt av alle bedriftenes svar.

Noen flere spørsmål knyttet til klimarelaterte investeringer ble spurt bedriftene i 2022-undersøkelsen. Tabeller med resultatene vil bli tilgjengelig i en senere versjon av denne rapporten.